

Modul – Selv og Andetgørelse

Christa Markom / Jelena Tosic / Martina Sturm / Paul Sperneac-Wolfer (AUT)

Hvorfor undervise dette modul?

Et blik på skolegården en almindelig morgen er alt der kræves for at indse, at processer med gruppedannelse og grænsefremstilling er en væsentlig del af uddannelses sociale dynamik. Hvem er i hvilken gruppe? Hvem står du med? Hvem vil du helst ikke stå med? Hvad er forskellene baseret på? Hvorfor finder disse dynamikker sted? Uanset om det er i skolegården, i klasseværelset eller endda på lærerværelset - det grundlæggende spørgsmål her handler primært om dynamikken i, hvordan konstante grænser og forskelle trækkes mellem individer og dermed skaber grupper. Af hvilke grunde oprettes, opretholdes og om nødvendigt adskilles disse? Desværre opstår opmærksomheden for gruppedannelse ofte kun, når det fører til konflikter. Disse konflikter er ikke kun interpersonelle eller "rent personlige", men kan observeres og undersøges ud fra et samfundsvidenskabeligt perspektiv. Som lærer har man ansvaret for at gøre dynamikken i klasseværelset pædagogisk meningsfuld. I denne henseende er målet med dette kursus at udstyre deltagerne med sund analytisk antropologisk viden om mekanismerne og dimensionerne af privilegium (og manglen på samme) og Selv/Andet i uddannelsessammenhænge.

Etnografiske udgangspunkter

Overfloden af etnografisk forskning i skolehverdagen viser, at der selv i de mest forskellige lokale sammenhænge findes tilbagevendende temaer. Måske er disse velkendte for dig personligt. Paniagua fremhæver for eksempel de institutionelle problemer i Spanien, der gør det vanskeligt for lærere at imødekomme behovene hos tre studerende med særlige behov (SEN) tilstrækkeligt. Baseret på erfaringerne fra studerende på to grundskoler i Storbritannien viser Shereen et al (2003) kompleksiteten af inklusions- og eksklusionsprocesser og vigtigheden af en politisk forståelse af klassesdynamik. Også i Storbritannien bruger Murtagh (2019) konceptet Andet eller 'andetgørelse' til at identificere de vanskeligheder og udfordringer, som lærerstuderende, der har børn, står over for i deres arbejdspraksis. Endelig fremhæver to etnografer vigtigheden af dialogrum med hensyn til de konflikter, som mennesker af farve - lærere - støder på i den amerikanske kontekst, når eleverne overvejende er hvide (Rasheed 2018) og omvendt (Bryzzheva 2018).

Disse få eksempler kan give et lille overblik over, hvordan Selv/Andetgørelse som processer bliver relevante i uddannelsesmiljøer og producerer forskellige privilegier for forskellige sociale grupper. Meget af forskningen er udført af praktikere med deres egen undervisningspraksis og er derfor praksisorienteret og relevant for hverdagen.

Måder at forstå

I kombination med den etnografiske post vil en samling teoretiske tilgange blive brugt. Antropologen Gerd Baumann beskriver ikke kun flertallet, men også produktionen af grænser mellem flertal og mindretal som processer af "Selv and Andetgørelse" (Baumann 2004: 19). Begge processer spiller en afgørende rolle i udviklingen af racisme. Fænomenet racisme bliver analytisk mere håndgribeligt, når det forstås som en form for identitetsdannelse gennem eksklusion og/eller afgrænsning. Baumann

skelner mellem tre "grammatikker" - orientalisme, segmentering og indeslutning - eller sociale diskurser, der konstruerer selv og andre. Han præsenterer disse tre grammatikker som klassificeringsskemaer, hver med deres egen proces til selvstændighed/andet, som en teoretisk ramme for forståelse af de sociokulturelle fænomener af inklusion og udelukkelse. Han hævder, at folks "behov for afgrænsning" er en sandsynlig forklaring på, hvor let racistiske eller diskriminerende ideer indgår i gruppers meningsdannende processer. Denne afgrænsning fungerer for at beskytte "enhedens gruppe" ved at fordømme eller "afværge truslen udefra" (se Baumann 2004: 19ff). Baumann insisterer ikke på eksklusiviteten af disse tre grammatikker, da der for enhver social situation med Selv og Andetgørelse ofte anvendes flere samtidigt og udskifteligt. Snarere ser han dem som dels konkurrerende og dels komplementære varianter af identitets- og alteritetskonstruktioner. Sociokulturel antropologi har i vid udstrækning diskuteret og kritiseret, at mens majoriteter opfattes i deres forskel, er mindretal fokuseret på deres kultur, natur og beskrevet som homogen. Dette fører også til debatter om magt og hierarkiet for privilegier fra forskellige sociale grupper.

Tilgange til Selv og Andetgørelse er nyttige til diskussion og forståelse:

- Den løbende proces, hvor elever og studerende (som alle mennesker) adskiller sig fra andre og erkender, hvornår denne proces begynder at være skadelig

Foreslåede øvelser

For det første får deltagerne en sund teoretisk oversigt, som de kan anvende i deres pædagogiske praksis. For det andet vil der blive gennemført mindre forskningsprojekter. Deltagerne konstruerer deres eget felt ved at vælge en uddannelsesinstitution og producere en *tyk beskrivelse* af den valgte kontekst med fokus på privilegier eller manglen på dem. Den velkendte antropolog Clifford Geertz bruger udtrykket "tyk beskrivelse" for at karakterisere en bestemt etnografisk tilgang, der udforsker, hvordan folk konstant er involveret i meningsdannende processer ved hjælp af handling, opfattelse og fortolkning.

I løbet af denne undersøgelse er det vigtigt at fange så mange oplysninger om det specifikke sted som der undersøges. Af hvilke dele består det? Hvor ligger det, og hvad siger det om de privilegier, eleverne studerer har? Hvem er de mennesker, der arbejder og studerer ved institutionen, og hvad er forholdet mellem disse grupper såvel som inden for dem?

Der bør lægges særlig vægt på den strukturelle og institutionelle forskelsbehandling af migrant børn og deres familier. Den monolingvistiske habitus (Gogolin 2008) skabte enorme ubalancer mellem flertal og mindretal i klasseværelser overalt i verden, skønt andre former for (ikke) privilegier såsom funktionsevne (eller mangel herpå), kønspositioner, seksuel orientering eller socioøkonomisk status også må tages i betragtning. At forstå, hvordan processer omhandlende Selv og Andetgørelse producerer uligheder og privilegier, er det første skridt mod et læringsmiljø med lige muligheder for alle.

Læringsmål

- deltagerne er udstyret med en sund og tværfaglig viden om privilegiets mekanismer og dimensioner (og manglen på dem) i de uddannelsesmæssige sammenhænge
- deltagerne er dygtige til at udvikle etnografisk følsomhed i deres uddannelsesmæssige omgivelser

- deltagerne er dygtige til at gennemføre egne forskningsprojekter for at undersøge processer vedrørende Selv/Andetgørelse
- deltagere får indsigt i den måde, privilegium (eller mangel på) kan opretholdes gennem uddannelsessystemet og kan reflektere over deres egen rolle som et subjekt i og under uddannelse

Litteratur

Baumann, G., Gingrich, A. (2004). Grammars of identity, alterity: a structural approach. New York: Berghahn Books.

Flick, U. (2014). An Introduction to Qualitative Research (5th ed.). London: SAGE.

Geertz, C. (1973). Thick description: Toward an interpretative theory of culture. In: The interpretation of cultures. New York: Basic. (3–32).

Sinha, S., Shaireen, R. (2018): Introduction to Deconstructing Privilege in the Classroom: Teaching as a Racialized Pedagogy. Stud Philos Educ. 37. (211–214).

Videre læsning

Amit, V. (Ed.). (2003). Constructing the Field: Ethnographic Fieldwork in the Contemporary World. Abingdon: Routledge.

Bryzheva, L. (2018). "This Is a White Space": On Restorative Possibilities of Hospitality in a Raced Space. Stud Philos Educ 37. (247–256).

Gogolin, I. (2008). Der monolinguale Habitus der multilingualen Schule. Münster: Waxmann.

Gomolla, M. (2009). Institutionelle Diskriminierung: Die Herstellung ethnischer Differenz in der Schule (3. Aufl. 2009). Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Gonzalez, N. (Ed.). (2005). Funds of Knowledge (1st ed.). Mahwah, NJ: Routledge.

Murtagh, L. (2019) Others and othering: the lived experiences of trainee teachers with parental responsibilities. Journal of Further and Higher Education, 43:6. (788-800).

Rasheed, S. (2018). From Hostility to Hospitality: Teaching About Race and Privilege in a Post-election Climate. Stud Philos Educ 37. (231–245).

Sadker, D. (2006). Gender in the Classroom: Foundations, Skills, Methods, and Strategies across the Curriculum. Routledge

Benjamin, Shereen & Nind, Melanie & Hall, Kathy & Collins, Janet & Sheehy, Kieron. (2003). Moments of Inclusion and Exclusion: Pupils negotiating classroom contexts. British Journal of Sociology of Education.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.